

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 3972
Tarih: 17.10.2019

- 20672

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Süleyman Soylu tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük'ün 96'ncı ve 99'uncu Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Abdullah KOÇ
HDP Ağrı Milletvekili

15 Ekim 2019'da Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ) Araştırma ve Uygulama Hastanesi'nde göz ameliyatı olan eşi Bedriye Yaşlı (71) ile Kürtçe konuşan Ekrem Yaşlı (74), başka bir hasta refakatçisi tarafından ırkçı saldırıya uğradı. Eşinin Türkçe bilmediğini ifade eden Yaşlı, "Ben bir şey demedim ona. Bana 'sen nereden geldin?' gibi bir şeyler söyledi. Ben anlamadım önce. Sonra koltukta oturuyordum, bir ara göz göze geldik. 'Bana neden bakıyorsun?' dedi. Ben de ona bakmadığımı söyledim, ayrıca 'bakmak yasak mı?' dedim. Arkasında soda şişesi saklıyormuş. 'Ben sana bana bakma demedim mi' dedi, 'burası Türkiye Cumhuriyeti Devleti' diyerek soda şişesiyle iki kez kafama vurdu" dedi.

Sakarya'nın Adapazarı ilçesinde; Kürtçe konuştuğu için önce 6 kişi tarafından linç edilen ve sonra başından silahla vurulan 19 yaşındaki Şirin Tosun, 50 günlük yaşam mücadelesini kaybetti. Öz Diyarbakır firmasında muavinlik yapan ve ailesiyle birlikte fındık toplamak için mevsimlik işçi olarak Adapazarı'na giden Şirin Tosun, 50 gün boyunca tedavi gördüğü Adapazarı Devlet Hastanesi yoğun bakım ünitesinde verdiği yaşam mücadelesini 12 Ekim 2019'da kaybetti.

Sakarya'nın Hendek ilçesinde; 16 Aralık 2018'de Kürtçe konuşan baba ve oğula "Kürt müsünüz, Suriyeli mi?" diye soran Hikmet Usta, baba ve oğulun "Evet Kürdüz" yanıtını vermesi üzerine, "Zaten sizi sevmiyorum" diyerek belindeki tabancayı çıkarıp ateş etti. Yaralanan baba-oğul Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırıldı. Ancak Kadir Sakçı yaşamını yitirdi. Aynı saldırıda yaralanan oğlu Burhan Sakçı'nın ise tedavi gördü.

Yukarıda saydığımız vb. örneklerin çokça yaşandığı dikkate alındığında bu hususla alakalı önlemlerin biran önce alınması elzemdir.

W677

Uluslararası Sözleşmeler Açısından Kürtçenin kullanımı:

Ülkenin de taraf olduğu Lozan Antlaşmasının 39. Maddesinin 4. fıkrasında “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının gerek özel gerek ticari ilişkilerinde dil, basın ya da her çeşit yayın organlarıyla açık toplantılarında dilediği bir dili kullanmasına hiçbir kısıtlama konulamayacağı” kararlaştırılmıştır. Görüldüğü gibi bu madde “Bütün vatandaşlara dilediği dili kullanma hakkı” getirmesine rağmen bu hak yine engellenmektedir.

Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 2. Maddesinde “Herkesin ırk, renk, cinsiyet, dil, din siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayrım gözetmeksizin insan hak ve özgürlüklerinden yararlanacağı” belirtilmiştir. 21/2. Maddesinde ise “herkesin ülkesinin kamu hizmetlerinden eşit olarak yararlanma hakkının olduğu” belirtilmiştir. Beynamede düzenlenen bu maddeler dikkate alındığında kullanılan Kürtçe dil farklılığı nedeniyle kamu hizmetlerine ulaşmada sıkıntı yaşayan kişilere kendi dillerinde hizmet götürmesi insan hakları ve hukukun evrensel ilkelerine uygundur.

Bu bağlamda;

1. 2002 / 2019 yılları arasında Kürtçe konuştukları için ırkçı saldırıya uğrayan ve ölüme maruz kalan kişi sayısı kaçtır?
2. Bakanlığınızca; bu ırkçı saldırıların önlenmesine ve ayrımcılığa maruz kalanların mağduriyetlerinin giderilmesine dönük bir çalışmanız var mı?
3. 2002 / 2019 yılları arasında bu ırkçı saldırıları yapan failler ve arkalarında duran ırkçı odaklar hakkında mahkemelerde kaç dava görülmüş ve kaç sanık hapis cezası almıştır?
4. Anadilinden başka bir dil bilmeyen kuşakların maruz kaldığı bu ve benzeri vakalar hakkında önleyici bir tedbiriniz var mı?
5. Halkımızın Anadilde eğitim ve öğretim hakkı Anayasal güvence altına alındığı takdirde bu vb. Vakıaların yaşanmasının önüne geçilmez mi?